

Srbija do kraja 2015 godine mora da dostavi plan za Nacionalnu Redukciju Emisija NERP kojim ce se projektovati rad termoelektrana u sastavu Elektroprivrede Srbije. Istovremeno ce ovaj plan uticati na odluke o obimu investicija u postojece TE kako bi se ispunile sve obaveze koje proisticu iz paketa ekoloskih direktiva EU. Srpska energetika je pred velikim izazovom imajući u vidu visinu potrebnih sredstava. Ostaje otvoreno pitanje da li ce se EPS obavezati na modernizaciju TE u domenu zastite zivotne sredine ili ce ici na opciju smanjenja radnih sati u TE koja ce neminovno uticati na smanjenje kolicine domace struje sto dalje moze uticati na povecanje obima uvoza.

Kada se odobri lista izuzetaka (opt out rezim), ova postrojenja ce dobiti odobrenje da rade najviše 20.000 operativnih sati u periodu između 1. januara 2018. godine i 31. decembra 2023. Nakon isteka roka, ili potrošenih broja sati, postrojenja ce morati ili da se zatvore ili da nastave da rade po striktnijim vrednostima za emisije u skladu sa Direktivom o industrijskim emisijama. Ministarski savet moraće da odobri listu postrojenja za izuzeća na sastanku 2016. godine. Od 1. januara 2028. godine postrojenja za sagorevanje moraće da ispune još striktnije standarde Direktive o industrijskim emisijama objasnio je Janez Kopac direktor Energetske Zajednice.

U vašem izveštaju se navodi da bi Srbija mogla biti pozvana da promeni plan za obnovljive izvore energije jer nije na putu da ispuni ciljeve za 2020. Koji su razlozi za to, i koji su naredni koraci?

Izveštaj o obnovljivim izvorima energije, odnosno o stanju na tom području u državama članicama, pokazuje da su Srbija i Moldavija najudaljenije od predviđenog napretka. Srbija je, donekle i zbog hidroloških razmera, pala i ispod polazne godine, tako da će definitivno imati probleme da postigne cilj za 2020. godinu.

Direktiva nalaže državama članicama da, u slučaju da im taj prelazni izveštaj pokazuje da nisu na putu, osmisle nove mere, koje bi brže dovele do ispunjenja obaveza. Sekretarijat bi je mogao pozvati, ali nećemo to još učiniti, prvo Srbija sama mora da razmisli o tome.

Da li bi Srbija mogla da ima probleme zbog toga što je predlog Strategije razvoja energetike u velikoj meri i dalje zasnovana na lignitu?

Što se Energetske zajednice tiče ne, pošto smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte nije deo našeg pravnog okvira. Ali pošto Srbija pregovara ulazak u EU, a EU je veoma orijentisana prema smanjenju ovih gasova, moraće sa Evropskom komisijom da raščisti ove stvari.

Da li imate informacije o Nacionalnom planu Srbije za smanjenje emisija (NERP) i izuzećima za postrojenja obuhvaćena Direktivom o velikim ložištima?

Rok za podnošenje NERP-a Sekretarijatu je 31. decembar 2015, i obavešteni smo da je u

Srbiji u toku priprema takvog dokumenta. Njegov sadržaj će međutim biti poznat tek nakon tog roka, a Sekretarijat će imati 9 meseci da pruži komentare članicama Energetske zajednice koje su podneli NERP.

Isti rok važi i za listu postrojenja koja će biti privremeno izuzeta od obaveza, s tim što je ovde 31. decembar rok za pisanu izjavu operatera postrojenja. Kada se odobri, ova postrojenja će dobiti odobrenje da rade najviše 20.000 operativnih sati u periodu između 1. januara 2018. godine i 31. decembra 2023. Nakon isteka roka, ili potrošenih broja sati, postrojenja će morati ili da se zatvore ili da nastave da rade po striktnijim vrednostima za emisije u skladu sa Direktivom o industrijskim emisijama. Ministarski savet moraće da odobri listu postrojenja za izuzeća na sastanku 2016. godine.

Od 1. januara 2028. godine postrojenja za sagorevanje moraće da ispune još striktnije standarde Direktive o industrijskim emisijama.

Kako će se finansirati ta unapređenja?

Finansiranje neophodnih investicija zaista je izazov. Istraživanje koje je sproveo Sekretarijat 2013. godine predvidelo je troškove za prilagođavanje između 640 i 711 miliona evra u Srbiji. Treba imati u vidu ipak da je procenjena korist 25 puta veća od troškova u Srbiji, i skoro 20 puta u proseku u svim članicama Energetske zajednice.

Budući da je jasno da će celo društvo imati koristi od primene tih mera kroz unapređeno zdravlje i životnu sredinu, što se već vidi iz iskustva članica EU, trebalo bi pozvati opštu javnost da doprinese tim ulaganjima, ili kroz uključivanje spoljnih troškova u cenu struje, kroz ekološku taksu ili druge domaće finansijske instrumente.

Sekretarijat je u bliskom kontaktu sa telima EU, međunarodnim finansijskim institucijama i drugim investitorima da ih uključi u rešavanje ovog pitanja.